

ANTREPRENORIATULUI INOVAȚIONAL – SUPPORT DE STAT

Masă rotundă

Recent, Academia de Științe a Moldovei a lansat pentru discuții publice *Concepția de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional în Republica Moldova*. Principiile prevăzute în Concepție corespund priorităților dezvoltării socio-economice pe termen lung, reflectate în Programul Guvernului Republicii Moldova „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2009-2013, obiectivelor Programului de stat de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) pentru 2009-2011, inclusiv principiilor unei economii bazate pe cunoaștere.

Proiectul de document stabilește obiectivele, direcțiile și căile de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional în țară, conține principiile și mecanismele de implementare a acestuia, fapt ce va permite asigurarea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea subiecților business-ului inovațional mic și mijlociu. În cadrul acestui proces, în data de 21 septembrie curent, a avut loc o Masă rotundă la care s-a discutat proiectul Concepției. La eveniment au participat reprezentanți ai Guvernului, mediului științific și celui de afaceri, societății civile, alte persoane interesate de tema dezvoltării antreprenoriatului inovațional în Republica Moldova.

Moderatorul mesei rotunde, **viceprim-ministrul Valeriu Lazăr, ministru al Economiei**, a salutat inițiativa organizării unor dezbateri publice ale Concepției de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional în Republica Moldova, o temă de mare actualitate pentru țară. „Reprezentanții sferei de cercetare și dezvoltare sunt primii care observă unele fenomene și aduc idei noi, – a menționat viceprim-ministrul. – Dar nu a existat o viziune comună care să unească ideile cu acțiunile diferitelor structuri la nivel de stat. Ministerul Economiei și Guvernul încearcă să aibă această capacitate, să integreze ceea ce se face astăzi în domeniul cercetare-dezvoltare și inovare în economia națională. În acest sens, trebuie să avem o viziune clară și coerentă. Este necesar de făcut și o precizare în Concepție: avem sau nu avem potențialul necesar în vederea asimilării inovațiilor.”

În cadrul dezbaterilor pe marginea subiectului abordat **acad. Gheorghe Duca, președintele**

AȘM, s-a referit la unele realizări științifice din țară, a menționat semnificația activității Agenției pentru Inovare și Transfer Tehnologic în vederea implementării Concepției, importanța Liceului academic și a Universității AȘM în pregătirea noilor cadre de cercetători. „Când vorbim însă de inovare și implementare, – a specificat vorbitorul, – menționez cu tristețe: ne plasăm pe locul 123 în topul inovațiilor din 139 de state. După cum se știe, elementele de bază ale unei economii sunt întreprinderile mici și mijlocii care asimilează inovațiile. Finanțarea sferei științei și inovării rămâne o problemă arzătoare, soluționarea căreia ar avea un impact favorabil asupra dezvoltării durabile a țării. Drept exemplu concludent poate fi considerată experiența Scoției, care în 2009 a investit în stimularea antreprenoriatului inovațional 300 milioane de lire sterline. Cu această sumă s-au deschis peste 12 mii de întreprinderi mici și mijlocii, în care au fost angajate 100 mii de persoane, inclusiv șomeri. Sunt convins că adoptarea Concepției de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional în Republica Moldova va contribui efectiv la elaborarea Strategiei de dezvoltare a economiei inovaționale.”

Dr. hab. Alexandru Stratan, directorul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM a prezentat ideile de bază ale proiectului Concepției, subliniind că scopul pe care și-l propune acest document constă în formularea și concretizarea obiectivelor strategice ale activității inovaționale în Republica Moldova, identificarea mecanismelor și instrumentelor de realizare a acestor obiective, vitale pentru economia națională. În contextul dat, potrivit celor relatate de autor, sunt luate în considerație experiența țărilor occidentale, specificul societății moldovenești, politicile și aspirațiile de integrare europeană ale statului nostru, potențialul existent. Totodată, raportorul a reflectat obiectivele Concepției discutate, direcțiile principale și etapele de realizare a acestora, rezultatele preconizate, precum și conceptul economiei inovaționale.

„Concepția de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional va fi utilă dacă se vor implementa concomitent și prevederile din ultimul capitol, a specificat **dr. Alexandru Muravschi, expert în economie**. Scopul și obiectivele ei trebuie să fie armonizate. E necesar de evaluat ce potențial avem. Chiar și cei mai buni studenți nu sunt orientați astăzi spre afaceri, absolvenții, cu siguranță, nu formează masa critică de antreprenori.”

Vitalie Andrievschi, analist politic, consideră că economia inovațională poate oferi perspective

pozitive de dezvoltare a țării. E foarte important să determinăm și prioritățile unde va fi focusat potențialul financiar (fie și redus) și cel intelectual pe care îl pierdem în ultimii ani. Parcurile tehnologice n-au atins nivelul așteptat de dezvoltare și necesită investiții serioase. Analistul a atras atenția, de asemenea, asupra necesității îmbunătățirii sistemului educațional pentru fortificarea potențialului științific și inovator al țării. În acest sens, el a propus concentrarea potențialului științific din domeniul educației în „mega-universități” care vor oferi calitate, nu doar cantitate, unde instruirea și cercetarea vor fi împreună. Aceste mega-universități urmează să fie conectate la Academia de Științe. E necesar să conștientizăm că statul trebuie să coopereze cu știința și educația, să formeze un sistem complex.

Eugen Roșcovan, președintele Asociației Micului Business, a propus ca în document să fie accentuată necesitatea susținerii antreprenoriatului privat, fiindcă anume el are nevoie cel mai mult de acest sprijin, deși e conștient de faptul că echipele științifice elaborează mai ușor și mai rapid ideile inovaționale. De asemenea, el recomandă crearea IMM-urilor inovaționale în cadrul AȘM cu finanțarea respectivă, precum și promovarea mai activă a inovațiilor în cadrul unor tendere sau concursuri naționale. Prin urmare, aceste rezultate științifice vor fi scoase la lumină în aspectul implementării sau eficienței lor economice.

Vasile Mîrzenco, președintele Asociației Fermierilor din Republica Moldova, a atenționat participanții la masa rotundă asupra faptului că inovațiile nu ajung în producere. În special, din cauza că nu există infrastructura respectivă, unde antreprenorul s-ar informa despre tot ce este nou și necesar pentru el ca să poată investi într-o inovație sau alta și în perspectivă să obțină profit. În încheiere, vorbitorul a apreciat faptul că în proiectul discutat sunt reflectate următoarele momente: crearea infrastructurii și promovarea produselor inovaționale pe piață.

Dr. Ghenadie Cernei, directorul general al Agenției pentru Inovare și Transfer Tehnologic, a propus să fie adusă o claritate privind prioritățile de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional. „Nu avem suficiente forțe și condiții pentru a dezvolta toate sectoarele economiei și a fi buni în toate domeniile. În aspectul globalizării, specializarea este formula care ar putea să ne ajute să ne dezvoltăm. Referitor la Concepție, voi mai sublinia că cele 6 direcții formulate vor scoate în evidență

problemele cu care se confruntă antreprenoriatul inovațional. Este important ca această Concepție de dezvoltare inovațională a țării să consolideze eforturile tuturor celor interesați de realizarea obiectivelor ei”.

Prof. univ. Larisa Bugaian, prorectorul Universității Tehnice a Moldovei: „Noi trebuie să definim în Concepție: dacă producem o inovație, aceasta este știință și investițiile din domeniu pot conduce la un rezultat imediat, la altul pe termen lung sau la un rezultat negativ. Al doilea moment la care aș vrea să atrag atenția – pentru asimilarea noutăților științifice este nevoie de investiții. De asemenea, trebuie delimitate inovațiile destinate pentru vânzare de cele pentru implementare, precum și ajustarea legislației cu privire la patentare.

Acad. Boris Gaina, coordonatorul subsecției agricole a AȘM, a scos în evidență aspecte practice ale implementării rezultatelor științifice. „Sunt cazuri, – a mărturisit savantul, – când un agent economic se obligă inițial să cofinanțeze un proiect. La un moment dat, pe la mijlocul anului, bunăoară, nu mai are bani pentru cofinanțarea lucrării și totul rămâne baltă”. El s-a adresat reprezentanților Guvernului ca în situații similare să intervină cu o susținere a celor mai bune proiecte de transfer tehnologic.

Dr. Valeriu Ciorbă, președintele Asociației Tinerilor Cercetători „Pro-Știința”, a abordat detaliat problema îmbunătățirii statisticii în domeniu.

În încheierea dezbaterilor, viceprim-ministrul Valeriu Lazăr a concluzionat: oportunitatea elaborării acestui document – *Concepția de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional în Republica Moldova* – este evidentă. Proiectul Concepției poate servi drept bază pentru a continua dezbaterile și a întreprinde acțiuni concrete în vederea dezvoltării antreprenoriatului inovațional. Noțiunile, obiectele științifice necesită a fi transformate prin instrumentele respective de ordin juridic, instituțional etc. în active economice care să fie puse în circuit. În opinia lui Valeriu Lazăr, Proiectul de document trebuie desăvârșit și finisat în contextul discuțiilor produse, deși sunt elemente la care nu este încă un răspuns conceptual. Totodată, pe lângă înlesnirile fiscale, necesită a fi identificate și alte tipuri de ajutoare și asistență pentru dezvoltarea antreprenoriatului inovațional.

Centrul Media al AȘM